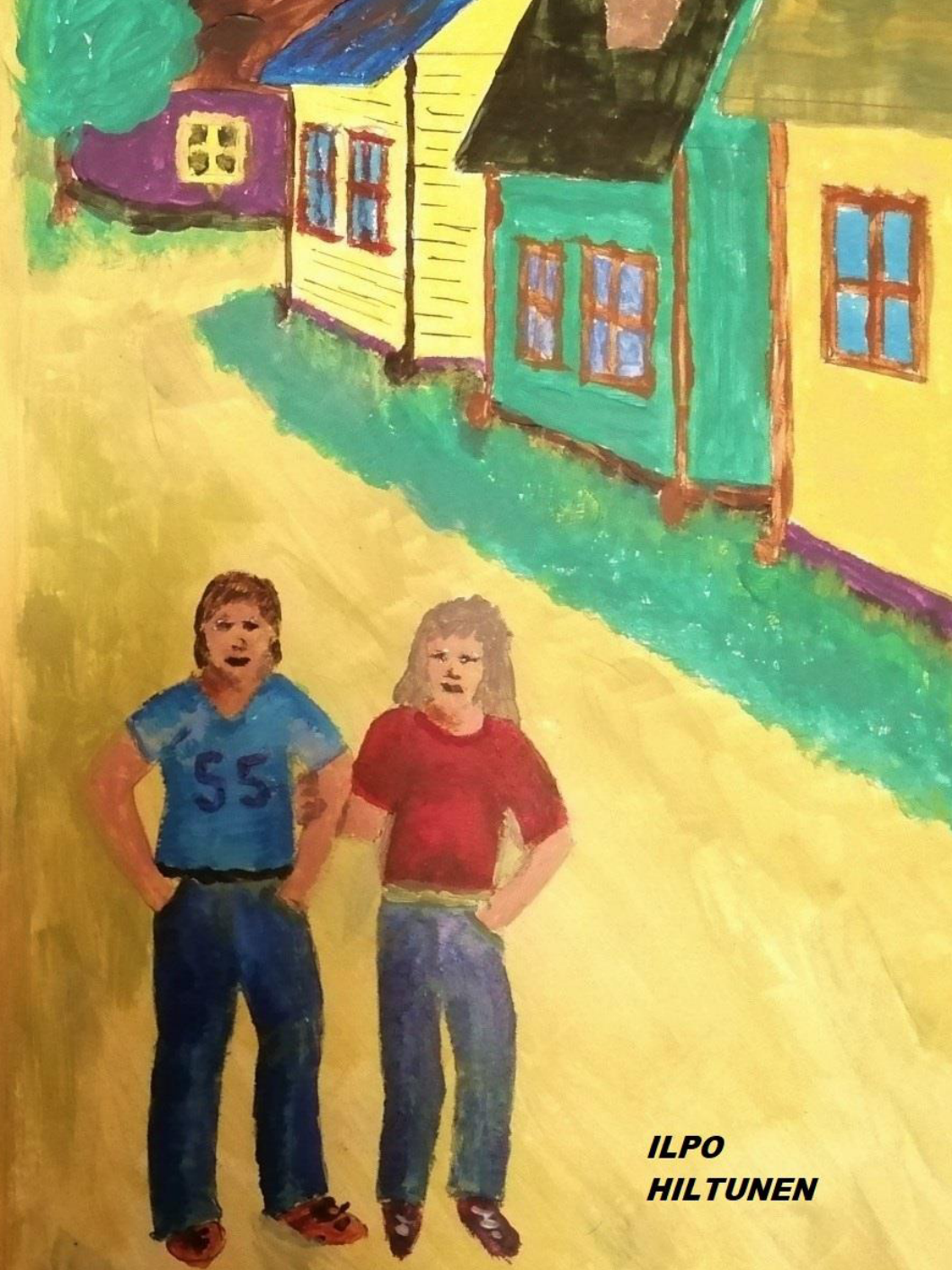

**ILPO
HILTUNEN**

KESÄ PUUTALOJEN VARJOISSA

KESÄ PUUTALOJEN VARJOISSA

© 2022 Ilpo Hiltunen

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-33-0705-6

1. Punaiset nappikorvikset

Aurinko heijastui Suskun hiuksista, niin kuin joskus olin nähnyt veden pinnalla kimaltelevien auringonsäteiden tekevän. Mietin, että hän oli varmaan pessyt ne eilen illalla, tuuli leikitteli jopa yksittäisten hiusten kanssa, kokeilin omaa päätäni, omat hiukseni tuntuivat tahmealta. Halusin samanlaiset, en tietenkään yhtä pitkät, mutta yhtä puhtaat hiukset kuin Suskulla. Katselin hänen nenäänsä, joka oli minun mielestäni söpö, ainakin juuri sopiva hänen kasvoilleen. Pitkät hiukset hän yritti sivusta laittaa aina välillä korvien taakse, eivät ne siellä pysyneet, vaan liukuivat tämän tästä suoriksi poskille. Punainen nappikorvis koristi korvanlehteä, hän sai ne viikko sitten äidiltään palkaksi hyvästä todistuksesta, ehkä juuri nuo korvikset ilmoittivat minulle, että paras kaverini olikin tyttö.

Me istuttiin puiston reunaan kyhättyllä vanhalla aidalla, joka heilahti, jos siinä liikahti. Katseltiin kun vanhempi mies koulutti puiston nurmella koiraansa, tai ainakin yritti opettaa sille uusia temppuja. Välillä koira teki ihan oikein miehen käskystä, välillä ”istu” komennolla se meni maahan makaamaan ja me yritettiin olla nauramatta ääneen. Koira taisi olla jonkinlainen sekarotuinen, vaikka en minä niiden rotuja muutenkaan taitaisi tunnistaa, kuin korkeitaan Saksan paimenkoiran. Meidän alueella oli ihmisillä kauhean vähän

koiria, äitikin sanoi, että ne ovat yksi suu lisää ruokittavana, kun joskus kysyin meille sellaista.

Yritin kurkistaa vielä, että näkisin Suskun suun, en tiedä miksi halusin nähdä sen, en koskaan ennen ollut katsellut häntä tällä tavalla. Samalla aita heilahti niin, että Susku meinasi pudota, sai kuitenkin minun olkapäästäni kiinni ja samalla näki varmaan hölmön ilmeeni, aivan kuin olisin ollut jotain salaista tekemässä.

- Mitä sä nyt meinaat? Olet kuin haluaisit pussata mua, Susku hymyili ja minä varmaan punastuin.

- Ei, kun katselin, tai tuota niin, ajattelin sitä huomista, änkytin hänelle.

En tiedä mikä minuun meni, mutta tajusin sillä hetkellä, että Susku on kaunis ja minun olisi pitänyt sanoa se hänelle, eikä vaihtaa puheenaihetta.

- Niin, ajattelin vaan, että pitäisiköhän sinun peittää nuo pitkät hiukset huomen aamulla, huppari tai jotain niiden suojaksi, jos kuitenkin joku näkee, niin ettei tunnistaisi sua.

- Joo, mä laitan hupparin ja hupun vedän pään yli, niin ettei hiuksia näy ollenkaan.

- Mutta entä sinä itse? Meinaatko tulla tuolla samalla paidalla, joka sulla on aina päällä? Olet aika helppo tunnistettava, kun sulla on isolla numero viiskytyis paidassa.

- Puolet kaupungin ihmisistä tietää kenelle kuuluu tuo paita ja jos niiltä kysytään, niin ne vastaa heti, että Jasulle.

Vilkaisin paitaani, en ollut koskaan ennen ajatellut, mitä vaatteita laittaisin päälle, taisin kulkea samoissa vaatteissa lähes aina. Äiti pesi vaatteeni, laittoi sitten ne kaappiin pinojen päällimmäiseksi, oli pitkähihaiset ja t-paidat, minä otin aina sieltä aina ensimmäisen, joka oli lähinnä. Huomenna ottaisin pinon alimmaisen paidan, enkä sitten käyttäisi sitä uudestaan, en ainakaan vähään aikaan.

- Huomenna tulen sellaisella paidalla, jota en muuten käytä ollenkaan, niin katsotaan sitten.

Nopealla vilkaisulla tutkin hänen suunsa, tai nuo punaiset huulet, joissa oli hienot kaaret, hyvännäköinen suu, niin kuin hieman arvelinkin.

- Tietääks Lartsa, et mä tuun mukaan?

- En ole kertonut, sovittiin, että yhden kaverin saa molemmat ottaa, en minäkään tiedä kenet hän on kutsunut.

- Ja sinä valitsit minut, Susku painoi päänsä olkapäästäni vasten ja aita heilui taas, mutta ei me pudottu. Mies koiran kanssa teki lähtöään ja Suskun lämmin kosketus tuntui hyvälle.

- Lähdetääks mekin, ei oo enää mitään katsottavaa? Susku hyppäsi pois aidalta ja minunkin oli pakko, muuten olisin pudonnut.

- Ei vielä, keksitään jotain, jooko? Anelin, en halunnut vielä mennä kotiin, kun siellä ei kuitenkaan ollut mitään tekemistä.

- Eiks sun äiti oo vielä kotona?

- Ei, tulee vasta kymmenen jälkeen, entäs sun äiti?

- En mä tiedä, ei se koskaan kerro koska menee ja tulee, hyvä kun tiedän edes sen, että se on tehtaassa töissä, tosin en tiiä mitä se siellä tekee.

Me oltiin kerran katsomassa tehtaan portilla, ajettiin sinne polkupyörillä, kun kello tuli tasan jotain, niin aivan mieletön määrä sieltä tuli ihmisiä ulos, ne oli lähes kaikki naisia. Siinä ulkopuolella oli pelkästään pyörätelineitä varmaan sata ja jos jonkin laista fillaria niissä aivan sokin sokin, että ihmeteltiin miten sieltä kukin omansa löytää.

- Mennääks katsomaan elokuvien mainoksia, jos sinne on tullut jotain uusia kuvia? Kysyin, se oli sellainen juttu, jonka voi tehdä monta kertaa viikossa, katsella filmitähtien kuvia.

- No käydään vaan, Susku sanoi, vaikka hän vaikutti vähän väsyneeltä.

Pyöräiltiin teatterille, no ison tien yli talutettiin, laitettiin pyörät nojaamaan puuta vasten, kun siihen aulaan ei saanut viedä pyöriä. Elokuvien mainokset oli sellaisissa lasivitriineissä ja siellä oli myös valokuvia elokuvasta, nyt meneillään elokuva kertoi huijarikaksikosta, jotka näyttivät kylpevän rahassa ja olevan onnellisia.

- Tuuks mun kans kattoo tätä leffaa, jos saadaan huomenna hyvin rahaa? Susku kysäisi.

- Voisin mä tullakin, vaikka olisi sillä rahalla muutakin käyttöä, mutta ilmaistahan se tavallaan on.

- Mut nyt lähetään oikeesti kotiin, mun pitää etsii se huppari ja tekee jotain syötävää, en ole syönyt aamun jälkeen mitään, väsyttääkin ihan hirveästi.

- Mennään vaan, kiva kun olit näinkin pitkään, nähdään aamulla sitten tyhjällä tontilla, ennen kuutta, eiks joo.

- Joo, heippa, Susku heilautti kättä ja polkas pyörällä autojen välistä ison tien yli.

Minäkin urheasti lähdin perässä ja sain autojen torvet huutamaan, mutta selvisin. Susku asu pikkasen erisuunnassa kuin minä, mutta aivan lähellä kuitenkin, pari korttelia koulun suuntaan. Hänellä oli äitinsä kanssa yläkerran asunto vanhassa puutalossa, olin käynyt siellä muutaman kerran, aika pieni se oli, eikä me siellä oltu muutoin kuin kahdestaan.

Mä ja Susku tavattiin ensimmäisen kerran vähän ennen kuin menin kouluun, me tultiin kuorma-autolla jostain päin Itä-Suomea, sängyt ja patjat lavalla, vaatteet naruilla sidotuissa pahvilaatikoissa, minä istuin hytissä äidin vieressä. Se kuski oli joku vieras, muistan vieläkin, kun äiti antoi sille rahaa, ennen kuin se lähti pois ja jätti meidät pienen kaksikerroksisen talon pihalle patjoineen ja nyssäköineen, siitä on nyt jotain viis tai kuus vuotta.

Susku sattumoisin pyöräili siitä ohi ja tuli katsomaan mitä tapahtuu, hän kun sattuu olemaan aikamoisen utelias,

eikä pelkää mennä vieraiden kanssa juttelee. Tuli silloinkin kysymään multa, olisiko mulla pyörää, niin voisin hänen kanssa lähteä pyöräilee. Ei mulla silloin vielä ollut, niin hän lähti pois, mutta tuli heti seuraavana päivänä uudestaan, ihan ovelle kysymään ulos ja vielä ilman polkupyörää. Siitä asti me olemme olleet parhaat kaverit. Myöhemmin Susku kertoi, että näytin söpöltä lyhytten hiusten kanssa, nallen kuva paidassa ja kumisaappaat jalassa. Viimeksi hän on verrannut minua Beatles bändin soittajiin, suorat hiukset, joita yritän kovasti kammata taaksepäin.

Mutta on meillä muitakin kavereita, aika paljonkin. Oikeastaan kaikki tämän alueen lapset ja nuoret ovat kavereita keskenään, toiset enemmän ja toiset vähemmän tekemisessä toistensa kanssa.

Se tyhjä tontti, jossa meillä oli aamulla tapaaminen, oli ihan meidän talon vieressä. Se oli ollut ilman rakennusta varmaan kymmeniä vuosia, kasvoi jo kaikenlaista puskaa, metristä heinää, horsmia ja villiintyneitä omenapuita, joiden omenoihin tuli matoja ennen kuin ne ehtivät kypsyä. Tontin läpi kulki viistosti kapea polku, niin kapea, että nokkoset poltti sääriin, vaikka kulki ihan keskellä sitä. Ihan sen synkimmässä nurkassa majailivat pultsarit, ei aina, mutta joskus, varsinkin kesällä siellä oli usein pahveja ja lehtiä, joiden päällä oli nukuttu. Sähkökaappi oli tontin kulmassa, se oli hyvä kokoontumispaikka, tai sitten vanha puu, niin kuin

Odotettu yhteinen loma saa yllättävän kääntein, kun Susku joutuu lähtemään kesäksi isän luokse.

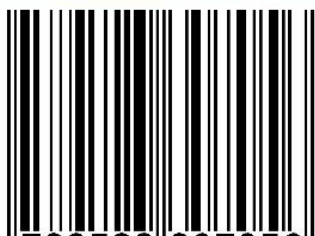
Miten kestää nuorten ensirakkaus, kantaako syksyn jälleennäkemiseen, vai kaatuuko niin kuin puutalot lähiöihin nousevien kerrostalojen tieltä.

Jasu joutuu koetuksille toisten tyttöjen ja hölmöjen ensikokeilujen kanssa.

"Kesä puutalojen varjoissa" palaa aikaan, kun tehtaot vetivät maaseudulta väestöä kaupunkoihin, lähiöt ja yhteiskuntaluokat alkoivat hahmottua.

Kertomus on tehtaotyötekijöiden lapsista, heidän kasvukivuistaan ilman esikuvia tai roolimalleja.

Tarina kertoo rakkaudesta, ystävydestä ja kultaisesta nuoruudesta, niin kuin se joskus oli.

9 789523 307056